

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	6 korona	—	fillér
Félévre	— — — — —	3	—	—
Negyedévre	— — — — —	1	—	50
Tanítóknak és kézműparosoknak egy évre	— — — — —	4 korona	—	—
Egyes szám ára 20 fillér.				

Felelős szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitlér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Akik a mások becsületéből élnek.

„Egy beteg iskola van nálunk... Mindinkább látunk olyan politikusokat előtérbe tolni, akik nem saját tevékenységükre alapítják működésüket, akik nem a saját becsületükből, hanem a mások becsületéből élnek.”

E szavak a magyar miniszterelnök ajkairól hangzottak el a képviselőház decz. 20-iki ülésén. Ha ez érdekes kijelentés igazsága csupán a politikai élet dűlőjén volna érvényes, a baj nem volna annyira lesújtó s a közszellemben sem volna észlelhető bizonyos megdőbberés az anyagi zavarokkal párhuzamban haladó erkölcsi decadence miatt. Elvégre is a politika „az exigenciák tudománya”, mely az etika törvényei iránt nem tulságosan érzékeny.

Ámde olyan emberek, kik nem a maguk, de a mások becsületéből élnek, nemcsak a politikai világban, de egész társadalmi életünk minden területén léteznek, még pedig seregestül. S ha csak léteznének! De uralkodnak is!

Aki kissé mélyebben beletekint a mai társadalmi élet hullámaiba, röktön észreveszi azt a rettenetes harczt, melyet az érvényesülésért visznek az emberek. Tisztességes eszközökkel: jellemmel és tehetséggel, minél kevesebben; a boldogulási ösztön válogatlan eszközeinek s végső erőlködéseinek borzalmaival a legtöbben. Mert érvényesülni kell, érvényesülni! Bárhogy, bármi módon, bárminő eszközökkel. A mások tisztességének, becsületének, életének árán is. Homo homini lupus.

Nézzünk csak szét a modern zsurnalisztikában. Nagyobb része a mások becsületéből él és gyarapszik. Egész hírlapvállalatok alakulnak és prosperálnak, melyeknek legkelendőbb s legnyereségesebb portékájuk: másoknak a közvéle-

mény piaczára dobott becsülete. Számot vetnek annak a publikumnak romlott izlésével, amelyek, mint valami modern Minotaurus, csak botránnyal s embertársainak sárba gázolt becsületével elégíthetők ki. Semmi sem szent előttük: egyforma cinizmussal állítják ki pellengérré a férfi becsületét és a védtelen nő tisztességét, nem törődve azzal, hogy ami a közönségnek egy pikáns új-donság csak, az a meghurezoltnak egész jövője és élete.

Az a „sötét, durva középkor” a gyengék gyámolítója s a becsület védője, hogy lenézné ezt a mi „magas kulturánkat” humanisztikus hazugságaival együtt!

De nemcsak a zsurnalisztika terén értékesíthető portéka a mások besározott becsülete, meg lehet ma már abból élni mindenütt. A vele üzérkedők találnak vevőt eleget. A fülek könnyen kinyílnak minden piszkos rágalomnak és sok ember ezt a mérges kotyvalékot oly gyönyörűséggel issza, mintha pezsgő volna.

Egy anekdota jut eszembe. Két testvéréről szól. Az egyik tiszta eszményeivel ment bele az életharczba s egyedüli törekvése az volt, hogy a saját hasznos tevékenységével érvényesüljön, a maga becsületéből éljen. A másik az érvényesülésnek más útját választá: elveket hirdetett, melyeket nem vallott, érzelmeiket negélyezett, melyeket nem érzett s mindenkin átgázolt, kiról azt hitte, hogy haladásának útjában áll. Midőn már sok embernek a becsületét tiporta sárba, idealista testvére kérdőre vonta:

— Ugyan bátyám, miért gázolsz te mindig a mások becsületében?

— Azért, kedves öcsém, mert én nem tudok becsület nélkül élni, nekem magamnak azonban — mint jól tudod — már régen nincsen. Élni pedig kell.

Igen, élni kell! Élni pedig a

mások becsületéből igen praktikus dolog, még ha az élehetlenek (mind azok vagyunk mi, idealisták!) ezt el is itélik. Mert hiszen a becsület, a mások becsülete, amit ellopnak, amit a piacra dobnak, amit az utcza sarába tipornak, ez a becsület manapság jól értékesíthető áru. Ebből ma már nemcsak megélni lehet, de meghizni is.

Nagy baj biz az, hogy vannak, még pedig szép számmal emberek, kik embertársaik becsületéből élnek. Még nagyobb baj, hogy ebből a mesterségből ma már gyarapodni is lehet vagyonban és tekintélyben. A veszedelemnek sulya azonban az a hatalom, melyhez ennek a czéda mesterségnek, ennek az alávaló üzletágnak a révén el lehet jutni. A társadalom csak úgy hemzseg az így felkapaszkodottaktól, kik előtt igen sokszor épen azoknak a szegény hajótörötteknek kell reszketniök, kik tiszta eszményekkel mentek az életharczba s küzdöttek értök — egész a tragikumig.

Hogy társadalmi életünk melyik területén honorálják legjobban a mások becsületével való üzérkedést, bajos volna megállapítani. Ennek az üzletágnak könnyen boldoguló hiveit mindenütt megtaláljuk, még oly pályákon is, melyek a legideálisabb alapokra helyezkednek s melyeknek hivatásuk és céljuk volna: fenntartani az emberiség hitét az igazság és szeretet eszményei iránt. És ez nagyon szomorú jelenség. Mert ha valaminek e rutnyavalyától tisztán kellene maradnia, az első sorban az altruisztikus czélok hivatásából szolgáló pályára volna, minő pl. a lelkész, tanári, tanítói, szerzetesi pályára. Minden más pályán bizonyos mértékű feladása az ideális eszményeknek önző életérdekekért, érthető; nem érthető azonban az az oly pályákon, melyeknek épen az ideális eszményeknek ápolása, terjesztése adja meg a létjogot.

CSAPÓ LAJOS

ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberiák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindennemű öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezesiséget válllok szállítmányaim valódi színe és tartóságáért.

Nagy raktár honi és angol szövetekben.

Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS,** szabómester.

Ha már ezen pályákon is alapot építhetett az a „beteg iskola“, melynek tanítványai és profeszorai elvül vallják: a mások becsületéből élni; ha ennek az iskolának a tudományával ezen pályákon is el lehet ma már boldogulni: akkor ennek az „iskolának“ működése nem csupán jelensége, de veszedelmes sebe is korunknak, mely addig-addig ömlesztzi szét magából az erkölcsi ragályt, míg krízis elé fogja állítani az amugy is beteg társadalmat.

A beteg társadalom pedig, melynek rendje megtűri a „beteg iskolát“ s vele megalkuszik, sőt ezéda törekvéseit honorálja, megérdemli, hogy ne lassu korhadás eméssze meg, hanem vihar seperje szét, mint a szemetet.

K.

A kath. iskola védelme.

A magyar keresztény társadalom áldozatkészségét iskolaügyünk iránt az Iskolaegyesület feladata felébreszteni és folyton ébren tartani. Ezen nemes hivatásának kívánt eleget tenni akkor, midőn a kath. egyházi és iskolai javak egységes biztosításának eszméjét megvalósítani, az Iskolaegyesület céljainak a javára keresztülvinni törekszik. Első lépése a cél felé az, hogy a bihornok hercegeprimás ő főmagasságához hódoló tisztelettel a következő kérelemmel járult: Főmagasságú Bibornok-hercegeprimás Úr, Kegyelmes Atyánk! Kath. népoktatási intézeteink és általában a kath. szellemű magyar népművelés előmozdítására alakult és szervezett Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület céljait csakis megfelelő anyagi eszközökkel valósítja meg. Valóban fájó érzéssel látjuk, hogy népiskoláink az 1907. évi XXVII. t.-c.

§§-sainak korszerű kivánalmait alig tudják már most a hívek anyagi szűk helyzete miatt ellátni, szinte félő gondolat fog el, ha a képzők küszöbön álló reformjára gondolunk, ami ismét csak anyagi terhek árán oly korszerű reformokat ró a kath. képzők fentartóinak vállaira, hogy képzőink fennmaradása válhat kétségessé. Emellett a felnőttek oktatásának kérdései is annyira előtérbe helyeződtek, hogy ezek megoldására sietnünk azért szükséges, nehogy az egyházellenes irány hívei a tért maguknak lefoglalják.

Ezeknek a követelményeknek megvalósításához pénzre van szükségünk. Minden elfogulatlan tényezőnek készséggel el kell ismerni azt, hogy ezekkel a kérdésekkel szemben a nagymélt. püspökök mindig a legnagyobb áldozatkészséget tanusította, de mert nemcsak ezek a kérdések megoldása és rendezése, hanem sok más kulturális követelmények megvalósítása óriási módon igénybe veszik ezt az áldozatkészséget és talán csak egyedül erre támaszkodnak, az Orsz. Magyar Kath. Iskolaegyesületnek gondoskodni kell egy olyan állandó jövedelmi forrásról is, amiből az itt elsorolt célok elérhető és megvalósításával összekötött kiadásokat fedezni lehet: ez a forrás a kath. püspöki, káptalani, szeminárium, szerzetesrendi vagyionoknak, nemkülönben az egyes egyházmegyei főhatóságok alá tartozó ingatlanok, templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakásoknak egységesen egy meglévő hazai biztosító intézet kötelekében való biztosításából eredne.

Ezek a javak egész helyesen manapság már biztosítva vannak, de szétszórtan különféle biztosító intézeteknél, ha azokat nem ilyen módon, hanem úgy, amiként már jelenli szerencsénk volt, egy biztosítóintézetnél egységesen biztosítani, igen szép állandó jövedelemhez juthatna az Iskolaegyesület, amiből minden megerősítés nélkül megvalósíthatnák azokat a követelményeket, amik-

nek megvalósítására bennünket a törvény kötelez s kath. érdekeink megóvása pedig kényszerít. Eddig ezekből a biztosításokból egyes ügynököknek volt hasznuk, amennyiben a biztosítások szokásos jutalékát ők kapták. Minékünk nincsen más célunk, mint az így szétfolyt kath. pénzt egységes mederbe terelni, amelyből aztán a kath. iskolák, képzők és egyéb intézetek szükségletei fedeztessenek az Iskolaegyesület közreműködésével. Az ügynöki teendőket az Iskolaegyesület központja, egyházmegyei körei és plébániai csoportjai szakszerű szervezetükkel fogva elláthatják és el is fogják látni. Mi tehát az egységes biztosítás által az ebből eredő hasznat akarjuk összegyűjteni és állandósítani. Hogy ennek a lehetősége megvan, álljanak itt azok az adatok, amiket az Iskolaegyesület megkeresésére a biztosító intézetek írásban hozzánk beterjesztettek:

Arra az esetre, ha ezeket a biztosításokat, egy biztosítóintézetnél kötnénk meg, 15—25% jutalékot helyeztek kilátásba a hazai biztosítóintézetek, így

1. Gazdák Biztosítószövetkezete,
2. Az Első Magyar,
3. A Generali,
4. A Fonziere. Felkérésünkre eddig választ csak az „Adria“ nem adott.

Mély alázattal kijelentjük, hogy az egyes egyházmegyékben ily módon begyűlt jövedelmet az Iskolaegyesület illetékes egyházmegyei köre, az egyházmegye területén fennálló népoktatási szükségletekre fordítja; tehát még az ily befolyó jövedelmet is maga az egyházmegye használja föl elsősorban s csak bizonyos hányada esik a szegényebb egyházmegyék nagyobb szükségletének gyámolítására.

De nemcsak Iskolaegyesületünk remél az egységes biztosításból évenként 200—250 ezer K jutalékot hanem az illető biztosító feleknek biztosítási feltételei is tetemesen olcsóbbak lesznek. Tehát a püspöki, káptalani,

Strófák.

— Irta: **M. B.** —

I.

Nyugalomra csalogatnak
Másvilági árnyak.
Oly türelmes hívó lelkük
S oly hiába várnak.

Hagyjatok csak lenge árnyak,
Hagyjatok, ha mondom!
Amóta gazdag lettem
Éjjel is van dolgom! . . .

Jó szegények, irigykedve
Gondolok ma rátok,
Selymes ágyam meg se' nézem . . .
Gazdagságom — átok.

II.

Özvegyasszony egyetlen reménye
Hazatért a legszentebb estére.
Édes anyja könnyes szemmel nézi
És a lelke úgy megőrül . . .

És a lelke olyan boldog: —
Fia még a régi.

Özvegy asszony legszebb reménysége
Vissza indul: ünnepének vége.
Édes anyja átölelve kéri:
„Maradj, fiam, az a kedves . . .
Maradj fiam továbbra is:
Az ártatlan — régi!“

III.

Kitárt két karoddal
Nem ölelsz már engem,
Csókotat se' érzem:
Édes anyám, lelkem!

Néma sirod halma
S neved a kereszten,
Amit nekem hagytál,
Édes anyám, lelkem!

De nem az utolsó!
Fent magad vársz engem . . .

S erre vágyom én is:
Édes anyám, lelkem!

IV.

Szerény csapat vonul tovább
A tél ezüst haván.
Szomorkodó, alig beszél . . .
Halottja van talán?

Halottja van! — Amig nehéz
Jövő terére lép,
Az Ur igaz hívőire
Gyűlölve néz a nép.

Halottja van! — Kihült talaj
A fél világ neki. —
Segíteni kész s ezernyi nép
Szívébe' megveti!

A kis csapat — oszolni kezd . . .
Az Ur hívó szava
Reményre kelt, munkára gyujt
— S nyugodva tér haza! —

MOLDOVÁN JENŐ
KÉZMŰ- ÉS DIVATÁRU-ÜZLETE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR

Megkezdődött a **karácsonyi vásár** leszállított árakban.
Posztók 40 krajcártól, barchetek 20 krajcártól,
férfi és női fehérneműek és mindennemű
rőfös cikkek mélyen leszállított árakban
Csak december hó 30-ik napjáig!

plébániai, iskolai és egyéb egyházi javakra nézve is ezentul kevesebb kiadást jelentene az egységes biztosítás, amiről adatszerűen is meggyőződöttünk.

Ezekből az adatokból nyilvánvalóan kitűnik, hogy a biztosító intézetek az Iskolaegyesület szervezetében létező egyházmegyei köröket és plébániai csoportokat oly szervezetnek ismerték fel, amely szervezet a biztosításoknál alkalmazott ügynöki teendőket kellőleg megoldani tudja s így ezt az eszmét, amely már különféle formában felvetett, Egyesületünkkel éppen ezen szervezetenél fogva könnyen megvalósíthatóan s így az eszmét a kivételre teljesen idő és alkalomszerűnek ítélték meg, amiből sem a biztosító felekre, sem a biztosító intézetre semminemű nehézség elő nem fordulhat. Haszna a biztosító feleknek az olcsóbb biztosítási feltételek és az a tudat, hogy a kath. népoktatási intézetek szükségletének fedezésére 200—250 ezer korona évi oly jövedelem gyűl össze, amelyet eddig nem az Egyház élvezett. Az az őszinte lelkesedés, amelylyel az Iskolaegyesület magasztos céljait szolgálja az ügyvezető igazgatóság vállalkozott, arra indítja, hogy mély hódolattal esedezik Főmagasságod kegyes színe előtt, méltóztassék böles belátása szerint a nagymélt. püspöki kar tanácskozmánya elé vezérelni ezen ügyünket, határozná el a nagyméltóságú püspöki kar, hogy az eszmét elvben elfogadja és magas szavával utasítja az Országos Katholikus Iskolaegyesületet, hogy azt megvalósítsa. Hódoló tisztelettel megújítva legalázatosabb kérésünket stb.

Úgy értesülünk, hogy a nagymélt. püspöki kar f. hó 19-én tartott tanácskozásán már foglalkozott is az ügygel; ez a körülmény csak arra buzdíthatja az Iskolaegyesület ügyvezető igazgatóságát, élén Giesswein Sándor apát-elnökkel, hogy a részletesebb adatok egybegyűjtésével teljes képét tárja fel az eszme megvalósítására vezető módokat. Ily módon tényleg elérhetjük azt a kedvező helyzetet, hogy már a közel jövőben tekintélyes összeg áll a kath. népoktatási intézetek fejlesztésére és fenntartására az érdekelt tényezők minden újabb megterhelhetése nélkül, s az az összeg, amely eddig mint a talajviz észrevétlenül szétfolyt, ezentul egy patakba terelődve hatásosan szolgálja majd a kath. iskolák védelmét. Adja Isten!

A Széchenyi Társulat.

Az 1880-iki népszámlálás alapján feldolgozott statisztikai adatok megdöbbentő képét mutatták hazánk közművelődési állapotainak: a magyarság térszűrésének.

Szatmárvármegye társadalmi, történelmi hazafiságához híven, most is, a feltárt helyzeten segitendő, a panaszok teréről a tettek mezejére lépett.

Berenzei Kováts Lajos, Csomay Imre, Tabajdy Lajos, Vozáry Gyula, Böszörményi Károly, Domahidy Ferencz, Ujfalussy Sándor, gróf Teleky Sándor, Dr. Schlauch Lőrincz, Isaák Dezső, Jandrisits János, Jákó Mihály, törökfalvi Pap Zsigmond, gróf Dégenfeld Jó-

zsef, Lehótzky János, Sarmaságh Géza, Szeőke Bálint, Rác István s több jeles hazafinak együttes elhatározása alapította meg e czélból az első magyar kultur-egyesületet, mely 1882. december 28-án „Szatmármegyei Széchenyi-Társulat“ név alatt életbe is lépett.

Hazánk dísz, Dr. Schlauch Lőrincz egykori biboros-püspök, már az első alakuló gyűlésen félre nem érthető világos magyarázatát adta a Széchenyi-Társulat czéljának eme kijelentésével: „Nincs jegesedési pontunk e hazán kívül. Felvirulásunkra többet mondok: fennállásunkra minden egyes karra, minden egyes szellemi erőre szükségünk van. Egyet nélkülözni szerencsétlenség, egyet is ellökni bűn volna.“

A Társulat czéljául a) a magyar állam eszméjének általános elismerést és érvényt szerezni és az ehhez való ragaszkodást erősíteni, b) a magyar érzelme gyarapítása és szilárdítása mellett a magyar nyelv ismeretét az idegen ajku lakosok között terjeszteni tűzte ki.

A czél tehát ki volt tűzve, az alakulás végrehajtva, de mint mindenhez, úgy ehhez is pénz és pénz kellett.

Domahidy Ferencz, Böszörményi Károly, berenzei Kováts Lajos, Finánczy Gyula, Szeőke Bálint és Béteky Albert együttes buzgalmának sikerült rövid időn belül 18 alapító tagot 2440 frttal, 7 pártoló tagot 70 frttal, 260 rendes tagot 445 frttal összetoborzani, akiknek tagsági díjai összesen 2955 forintot képviseltek. Szatmár vármegye közönsége pedig áldozatkészen évenként 200 frtot ajánlott fel a Társulat czéljaira.

Az alap tehát meg volt. A kitűzött czél elérését a Társulat a következőkkel iparkodott elérni:

1. A tanítók képzettségének előmozdításával, valamint az olvasni tudó nép szellemi táplálása végett hazafias irányú könyvek kiadásával.
2. A tanítók buzgalmának felkeltése és fokozása végett jutalmak kitűzésével.
3. Szegény iskolák tanszerekkel való ellátásával.
4. Szegény gyermekek részint felruházásával, részint tankönyvekkel való ellátásával.
5. Óvodák és menhelyek szervezésével az ifju nemzedék megvédése és az iskolára való előkészítésével.
6. A magyar nyelvet nem ismerő, irni-olvasni nem tudó felnőttek részére esteli tanfolyamok szervezésével.

A nép szellemi állapotának tüzetesebb kutatása felderíté, hogy nálunk a népnevelés elhanyagoltsága mellett még sokkal magasabb állami érdekek forognak kockán s a társadalmi működés ily törekvések ellenében magára hagyatva sek részben tehetetlen, ha magasabb hatóságok nem támogatják működésében, ha anyagi erő fogyatékosságával ezélt nem érhet.

Ily helyzetben lépett fel Károlyi István gróf a nemes ügynek lelkes apostola. Kimondá a jelszót, hogy a hazafias közművelődésnek előmozdítására minden ember kivétel nélkül köteles vagyoni helyzetéhez mért arányban áldozni, kimondá a 1%-os önkéntes pótdó eszméjét, melyet az 1885. évi október hó 8-iki

vármegyei közgyűlésen tartott nagyszabású beszédének hatása alatt a vármegye közönsége egyhangú lelkesedéssel szavazott meg.

A társulat most már biztos jövőnek nézhetett elébe.

Akkori vezetői helyes érzéssel a kised-óvás útján iparkodtak a magyar szót, a magyar érzelmet a gyermekek közvetítésével a családba bevinni.

Erre fektette működésének fősúlyát. Lassu, de czéltudatos munkássággal 109 nyári gyermekmenhelyben készítette elő nemzedékünk zserge virágait a magyarság felé való vonzódáshoz, a magyar nyelv elsajátításához; 24 éven át évi átlagban 7500 gyermeket számítva közel 250000 gyermek részesült a társulat által nyújtotta áldásban.

Ez volt a Társulat 25 éves története.

A magyar társadalmi és politikai életnek a partikularizmus a jellemvonása. A magyar nemzet számra nézve most ugyan nagyobb, mint valaha volt, de szaporodása nem áll arányban a többi európai nemzetek megnövekedésével.

Minden más nemzet sovínisztább nálunk, holott nekünk lenne a legnagyobb szükségünk ilyek érzelmekre.

A magyar faj szuprematiáját nem külső esemény biztosította, hanem a magyar faj értelmi, gazdasági ereje és a magyar állam-eszme öröklött jogai. Vármegyénk magyarságának földrajzi elhelyezkedése oly szerencsés, hogy csak a hegyes-völgyes vidékein levő részein kell a nemzetiségekkel megküzd- denünk.

Az alföldi részen lakó magyarság tömör- sége Szatmár-Németi szab. kir. város kulturális fejlettsége adja meg azon szilárd alapot, melylyel e küzdelmet czélirányosan folytat- hatjuk.

A társadalmi erők tömörítése, a Schu- lverein, Astra stb. nemzetiségi kultur-egyesü- letek intenzív és sovén munkálkodásainak példái, társulatunk jelenlegi elnökének szemé- lysisége fogja a társulat jövő történetét irányi- tani, mely hogy dicsőségteljes legyen, engedje meg a magyarok Istene.

Faragó,
társ. jegyző.

HIREK.

Uj szentszéki tanácsos. Firczak Gyula munkácsi püspök ifj. Komjáti Rabár János magyarkomjáti lelkészt szentszéki tanácsos- nak nevezte ki.

Aljegyzői kinevezés. Az igazságügy- miniszter Földes Ervin ilosvai kir. járásbíró- sági joggyakornokot az alsóverezkei járás- bírósághoz aljegyzőnek nevezte ki.

Igazgatói megbízás. Rihász István rahói áll. elemi iskolai tanító a rahói állami iskolánál az igazgatói teendők vezetésével bízott meg.

Félévi vizsgálatok. A papnevelő in- tézetben a félévi vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: Január 9.-én Ágazatos hittanból, 10.-én Egyháztörténelem- ből, 17.-én Erkölestanból, 18.-án Szentírási tanulmányokból, 24.-én Neveléstanból, 25.-én Böleseleti előtanból.

Mindenemű üveg-, porcellán-, lámpa- és tükörru legjutányosabban beszerezhető az ujonnan berendezett

Greguss és Chrapáry cég

üzletében Szatmár-Németi, Deák-tér 2. szám, (a városház mellett.)

Jegyzőválasztás. A Vámfaluban megüresedett jegyzői állásra 9 pályázat érkezett be. A pályázók közül Bay Miklós elnöklő főszolgabíró Mangu Béla várm. I. aljegyzőt, Biró Ernő vámfalusi és Chervenka János felsőfalusi helyettes jegyzőt jelölte. Biró nevének hangoztatásakor általános éljenzés hangzott fel, úgy hogy biztosan meg volt állapítható, hogy itt más megválasztásáról szó sem lehet. Az elnöklő főszolgabíró tehát egyhangulag megválasztott körjegyzőnek jelentette ki.

Szilveszter-estély. Minden tekintetben kitünően sikerült Szilveszter estély folyt le a múlt év utolsó estéjén a tisztviselői társaság körében. A műsor egyes pontjai: Szabados Ede tartalmas felolvasása, T. Komáromi Gizi urhölgynek művészi és egyuttal nagyon kedvesen előadott énekszámai, Erdőssy Vilmos ügyes szavalata, Fejes Mariska kisasszonynak szívet-lelket gyönyörködtető, bámulatos korrekthegedőjátéka s Fogarassy Juliska k. a. művészi biztonságú zongorázása a valóban szép, előkelő közönség osztatlan tetszésében részesültek. Műsor után táncz következett, amelynek csak reggel 5 óra után szakadt vége.

Karácsony ünnepe a nagysomkuti m. kir. állami óvodában. Az ujonnan épült s csak pár héttel előbb a nyilvánosságnak átadott nagysomkuti m. kir. állami óvoda eddig szokatlan nagyszámú közönség előtt tartotta meg f. évi december hó 22-én a szeretet ünnepét. — A diszes nagy karácsonyfa az ujonnan épült óvoda előadási nagytermében volt felállítva, mely köré csoportosult a nagyszámú közönség, hogy gyönyörködjenek azokban a ténykedésekben, melyekről az ünnepély kezdetét megelőzőleg közzöttük kiosztott műsorból vett tudomást. Nemcsak az érdekelteket, de az ezektől távol álló közönséget is meglepte az a haladás, melyet az óvoda kisdedei e napon az alkalmi dalok, versek és énekek szabatos és teljesen beváló előadásai által tanusítottak. Igazán öröm volt nézni a csöppsegeket, midőn félelem nélkül egész bátran léptek a nagyközönség elé, hogy bemutassák tudásukat s azt amit a nagyünnep fogalma ártatlan lelkükre gyakorolt. Nemcsak az óvoda igazgatóságát, de magát a nagyközönséget is meglepte a haladás, melyet az óvoda kisdedeivel a közel multban kinevezett új óvónő odaadó munkássága és fáradhatatlan tevékenysége által elérni sikerült, mert mindez egyedül Nagy Anna m. kir. állami óvónő érdeme — Éljen soká! —

Szerkesztőváltás. A Szatmár és Vidéke felelős szerkesztését Erdőssy Vilmos tart. főhadnagy, vívómester vette át, dr. Fejes István ügyvéd a lapnak főszerkesztője marad. Tanódi Endre dr. a Szamos munkatársa lett.

Tolmácsok kinevezése. A helybeli kir. törvényszék elnöke Brán Felicián dr. nyug. gör. kath. főesperes szatmári lakost a szatmárnémeti kir. törvényszékhez hites román tolmácsnak, Tanódi Endre dr. ügyvéd szatmárnémeti lakost hites német tolmácsnak, Adler Adolf dr. ügyvéd nagykarolyi lakost a nagykarolyi kir. járásbíróhoz hites német tolmácsnak nevezte ki.

Pályázók a bírói állásra. A törvényhatóságunknál megüresedett községi bírói állásra Pap Ottó t. alkapitány, Székely Endre rendőrtiszt és Nagy Vincze ügyvédjelölt pályáztak.

Tisztújítás Beregben. Bereg megyében a régi tisztviselők vaia mennyien újra megválasztattak, kivéve a tiszti főügyészt, ki ellenfelével szemben elbukott. Alispán dr. Gulácsy István, főjegyző Komlóssy György, I. aljegyző Bakó Bertalan, II. aljegyző Nagy Ernő, III. aljegyző Simon Endre, IV. aljegyző Linuer Jenő. Tiszti főügyész 149 szavazattal dr. Belényesy András ügyvéd lett, a volt főügyész dr. Barta Ernő 112 szavazatot kapott. Árvaszéki elnök közfelkiáltással id. Lónyay Sándor, ülnökök: Bakó Béla, Baksay János, Nagy Béla és Szabó Elemér, árvaszéki jegyző Kabáczy Ernő, tiszaháti járási főszolgabíró Horthy Gyula, mezőkaszonyi Morvay Zoltán, munkácsi Papp Imre, latorezai Deresényi Miklós, ilosvai Joó Zsigmond, szolyvai Balajthy Mór, alsóvereczei Cserszky Péter, I. oszt. szolgabírák: Péchy Aladár, Kulin Zoltán, Buzinkay Sándor, Nagy Béla, Erdőhegyi Miklós és Bay Gábor, II. oszt. szolgabírák: Györfly Aladár, Péchy Szabolcs, Kossuth László, Erdőhegyi Ferencz és Szilvásy Alajos.

Hymen. Eszé Ferencz dr. ügyvédjelölt jegyet váltott Fazekes Béla munkácsi rendőrkapitány leányával, Kata kisasszonnyal. Papp György munkácségyházmegyei pályavégzett papnövendék jegyet váltott Drohoheczky Bazil tiszaujlaki gk. lelkész nevelt leányával, Mosolygó Mariska kisasszonnyal. — Horvát Géza dohánybevéltő hivatalnok jegyet váltott városunkban Nyárády Berta polg. isk. tanítónővel. — Pável Konstatin joghallgató jegyet váltott Máramaroszigeten Bodrogi Ilona áll. isk. tanítónővel. — Barna Jenő máramarosziget-dobonyai áll. isk. tanító jegyet váltott Máramaroszigeten Bökényi Dániel elemi isk. igazgató leányával, Iduska kisasszonnyal. — Tomasevics Dusan dévai járásbírói irnok a napokban esküdött örök hűséget Terge Lőrincz színérváraljai birtokos leányának Vilmának. — Jeszenszky Kálmán horgospataki m. kir. erdőgondnok jegyet váltott Kör-möczbányán Ihring Stefánia kisasszonnyal.

Kitüntetett orvos. Jékel László dr., nagykarolyi orvos a magyar királyi államasutatt egészségügyi tanácsadójának neveztetett ki.

A hírlapírás köréből. A „Szatmár“ cz. lap az újévtől kezdődőleg politikai lappá alakult és mint ilyen a Szatmárvármegyei függetlenségi párt hivatalos közlönye is lesz. Lapvezérként Luby Géza orszgy. képviselő, a vármegyei függetlenségi párt elnöke szerepel, felelős szerkesztő Dr. Vajna Géza. — A „Szatmár-vármegye“ cz. lap szerkesztőségében is változás állott be. A lap szerkesztését mint felelős szerkesztő Orosz György főgimnáziumi tanár vette át.

A vármegyei szolgabírák beosztása. Dr. Falussy Árpád főispán, az alispán javaslatára a valóságos és tb. szolgabírói kart a következőképen osztotta be járási szolgálattal: A régebbi szolgabírák mind megmaradtak eddigi helyeiken; — az ujonnan vá-

lasztottak között: Galgóczy István Szatmárra, Szuhányi László Fehérgyarmatra, Tóth Tibor Szinérváraljára kerül; — a tiszteletbeli szolgabíró, közigazgatási gyakornokok közül: Dienes Dezső Mátészalkára, Ináncsy József pedig Erdődre.

Gyászhir. Lápossy János alsóvereczei gyógyszerész 66 éves korában elhalt. — Lengyel Lajos nagybányai fogorvos e hó 2-án életének 50-ik, boldog házasságának 25-ik évében elhalt. — Néhai Papp Emil, Ugocsa-megyei felső-sárad esperes-lelkész neje Gorzó Emilia Kassán elhalt Legeza Árpád hivatalnok vejénél.

Megfellebbezett választás. Ifj. Luby Géza a megyei restauráció alkalmával árvaszéki ülnöknek lett megválasztva. A választás ellen a szabályszerű idő alatt fellebbezés adatott be.

Kérelem a nagyközönséghez. A fővárosi lapok elremitő példaképen sorolják fel a rossz alapokra helyezett nem elég körültekintéssel vezetett közöskonyháknak felosztását, de sohasem emlékeznek meg azokról, melyek kiváló sikerrel szolgálják kitűzött céljukat. Csodálatos, hogy a mikor a drágaság mindenfelé majdnem egyforma, egyik közöskonyha életképes, a másik pedig bomlásnak indul. — El kell hinnünk, hogy a házbér, a cseléd s általában minden szükséglet Budapesten a legdrágább s mégis a tisztviselői telepen fennálló, vagy az aradi, vagy a nagyváradi közöskonyha közmelegedésre szolgálja a közönséget. Mi sem természetesebb, hogy ott, a hol 1000—2000 kor. lakbért fizetnek, vagy a hol 100 koronás szakácsnékat, ezukrászokat tartanak, nem lehet fentmaradni, mert minél nagyobb a fenntartási, kezelési költség, annál kevésbbé lehet kielégíteni az igényeket, vagyis a kezelési költség a kiszolgáltató élelem mennyiségének és minőségének rovására tudandó. Föl kell tárnunk, hogy a mi közöskonyháknak egy eredeti baja van és ez az, hogy nem jelentkezett elég számú tag, a minek következménye abban fog mutatkozni, hogy a kezelési költség kevés tagra esik s így ez a költség erősen megrövidíti a kis számú keretben kiszolgáltató étadagok mennyiségét és minőségét. — Ezen aggályokat nem azért említjük fel már eleve, hogy ezekben megrendítve látnánk a közöskonyha prosperálását, de mert célunk, hogy közöskonyhánk mintaszerű kezelésébe a legkényesebb igény is kielégítést nyerjen, oda iparkodunk törekedni, hogy közöskonyhánk ez idő szerinti 45 tag helyett legalább 60—80 tagot számláljon, mert a kezelési költség 80 tag mellett is épen annyi lesz, mint a jelentkezett 45 tagnál. Rámutatva ezen eredeti gyarlóságra, úgy tagjaink, mint a nagyközönség bizalmára számítva, azon kéréssel fordulunk a még mindég habozó, de szövetkezetünk iránt érdeklődő közönséghez, tegyék lehetővé a közöskonyhának példás s minden igényeket kielégítő működését az által, hogy nem várva a fejleményeket, már most, de legkésőbb január 20-ig a szövetkezet igazgatójánál tagokul beiratkozni sziveskedjenek. — Szatmár-Németi, 1908. január 6. — A szatmári első közöskonyha szövetkezet igazgatósága.

Aki a legujabb és igen elegáns öltönyt, kabátot, valamint vihar-köpenyt viselni óhajt, ne sajnálja a fáradságot és látogassa meg

POLLÁK HERMAN
uri szabót Szatmáron, Kazinczy-u. 6.
a királyi kath. főgimnáziummal szemben,

ahol az itt felsorolt ruhaneműek előnyös fizetési feltételekkel, mérsékelt árak mellett, gyorsan és pontosan készíttetnek.

Eltávolított szerkesztő. A mult napokban egy sápadt arcú, kopott, de mégis feltűnő angol szabású öltözetű fiatal ember érkezett városunkba. Mindenütt mint a pár nap mulva megjelenő „Szatmári Színházi Ujság“ szerkesztője mutatta be magát. A kapitányi hivatal értesülvén az álhirlapíró apróbb szélhámoságairól, igazolásra szólította fel, minek aztán az lett a következménye, hogy eltávolították a városból.

A bányászerecséltenség áldozatai.

Az amerikai Pittsburgban történt bányalég robbanás alkalmával ötszáz munkás pusztult el, kik között 110-re teszik a magyarok számát. Szatmármegyei egy sincs kimutatva. Beregmegyeiek: Nagy-Lucskáról: Leligda János, 48 éves, gkath., nős. Felesége s gyermekei itthon. Sáros-Olasziról: Váradai Antal, 22 éves, rk., nőtlen. Szülei itthon. Hiába János, 18 éves, rk. Szülei itthon. Doma Béla, 23 éves, rk., nőtlen. Csak földije van Amerikában. Gátról: Kovács Bertalan, 18 éves ref., nőtlen. Senkije sincs Amerikában. Kaocsó Ignác, 19 éves. Szülei itthon. Ugri Gergely. Közéleti adatok ismeretlenek. Ugo-csalmegyei: Kőkevényesdről: Kotró György, 24 éves, gkath. nőtlen. Szülei itthon. Ungmegyeiek: Dobó-Ruszkáról: Lakatos Feri, 14 éves, rk. Szülei Amerikában élnek. Lakatos Péter, 41 éves rk. Felesége és 3 gyermeke Amerikában él. Kelecsényről: Homolya Mihály, 27 éves, rk., nős. Felesége és két gyermeke Amerikában él. Nagy György, 42 éves, rk., nős. Felesége és 1 gyermeke odakint. 21 éves amerikai. Császlóczról: Ivanyiczky Mihály, 39 éves, nős. Felsője és 3 gyermeke itthon. Mocsáriról: Kovács Sándor, 19 éves, rk. nőtlen. Szülei két testvére itthon. Szajkó Gábor, 20 éves rk., nőtlen. Szülei itthon. Szirénfalváról: Simkó Péter, 31 éves rk., nős. Felesége és két gyermeke Amerikában, egy idehaza. Koleszár János, 28 éves, rk., özvegyember. Egy kis fia és szülei itthon. Tokár Gyula, 28 éves, rk., nős. Családja itthon. Molnár Péter, 28 éves, rk., nőtlen. Anyja itthon. Pásztor István, 55 éves, rk., nős. Felesége és két gyermeke itthon. Szanyi János, 32 éves, rk., nős. Felesége és 1 gyermeke itthon. Pásztor Lajos, 18 éves, rk. Szülei itthon. Pásztor Kristóf, 23 éves, nőtlen. Tokár Péter, 16 éves, rk. Tokár József, Péter bátyja, 18 éves. Szülei itthon. Juhász István, 34 éves nőtlen. Szülei itthon. Éles Sándor, 36 éves nőtlen. Szülei itthon.

Egy eloláhosodott község visszahódítása. A fővárosi lapok írják, hogy Nagybánya és Felsőbánya között van egy kis község. *Giródtótfalu*, amelynek lakossága évekkel ezelőtt még tösgyökeres magyar volt, ma azonban a lakosság nyelvben, vallásban teljesen eloláhosodott és csupán a magyar nevek, meg az etnográfiai külsőségek vallanak a magyar eredetre. A község visszamagyarosítása érdekében most nemes akciókat kezdeményezett a minorita-rend főnöke, *Lakatos Ottó*, aki a rendnek a községben levő házáat felajánlotta arra a célra, hogy abban kisdévodát létesítsenek. A rendfőnök kezdeményezését a kultuszminisztériumban örömmel fogadták és a kisdévodát már ez év elején felállítják, úgy hogy az rögtön meg is kezdheti működését.

A fertőzés ellen. A főkapitányi hivatal felhívta az összes szatmári borbélyokat, hogy, üzletük részére tizennégy nap alatt a „desinfektor“ nevű fertőtlenítőt szerezze be. Az ellenőrzéssel a rendőrtisztikar minden egyes tagja és az őrmester bizatott meg.

Gyilkos mérnök. Antos Ferenc, a nagybooskói Klotild-vegyigyárnak mérnöke, agyonlőtte Krauszkerger Antal 20 éves közművesegédet, mert az éjjel részegen a lakásába akart törni. A cselédleány, aki kedvese volt a közművesegédnek, hamarosan nem ismerte fel kedvese hangját és így lármát csapott. Antos mérnök a lármára a konyhába jött s éppen akkor fészitette Krauszberger az ablakot és keresztül mászott rajta. — Takarodj ki innen! — kiáltott Antos. — Nem megyek! — volt rá a válasz. A mérnök ekkor célba vette és lőtt. Krauszberger az ablakból kibukott. Még volt annyi ereje, hogy tizenöt lépést tett, azután összerogyott és meghalt.

Letartóztatott kereskedő. Löwy Lajos Deák-téri rófiós kereskedő a mult héten esődöt kért maga ellen a szatmári kir. törzséken. A kir. ügyészség megkeresésére megindult vizsgálat során dr. Csomay Aladár a büntügyi osztály vezetője a Bp. 414. §-ában körülírt összes büncselekmények tényálladékat fenforogni látta, ennél fogva Löwy Lajost letartóztatta. A passivák nyolczvanötezer koronára rugnak.

Késnek a vonatok. Még nyoma sincs a hófúvásnak s a vonatok már is olyan következetességgel késnek, mint a legszigorubb havazás idejében. Minden vonat késéssel jön be s különösen sok kellemetlenséget okoz azoknak, a kiknek valamely állomáson át kellene szállniok s mire odaérnek, az a vonat már rég elindult. Ezen a miserabilis állapoton segíteni kellene.

Csöd. Dragán Tullius és Dránán Septimus nagysomkúti kereskedő-cég fizetőképzetlenséget jelentett, mire a szatmári kir. törvényszék ellenük elrendelte a csödeljárást.

Bál. A színerváraljai r. kath. legényegylet 1908. évi január hó 12-én (vasárnap) a „Korona-szálloda“ disztermében zártkörű táncmulatságot tart. Belépti-díj: Személyjegy 1 kor. 20 fill. Családjegy (3 személyre) 3 kor. Felülfizetések a jótékony cél érdekében közönséggel fogadunk és hirlapilag nyugtázzunk. Jegyek előre válthatók. Boér Károly, Török Gyula, Osztian Antal és Neuman Testvérek üzletében. Kezdeteste fél 8 órakor. Jó zenéről gondoskodva van.

A Vasárnapi Ujság a magyar műveltség közeposztálynak ez a kedvőház családja lapja újévkor kezdte meg 55-ik évfolyamát. Olyan multa hivatkozhatik ez a lap, a mely egyenesen páratlan nemes a magyar irodalom, de a külföld irodalmában is. Munkatársai a magyar irodalom legjelesebb művelői. Főmunkatársa: Mikszáth Kálmán. Felhívjuk olvasóink szives figyelmét a Vasárnapi Ujságnak lapunk mai számában megjelent egész oldalas hirdetésére.

A legolcsóbb óra és ékszer üzlet *Kepes Dávid* mű-órás és ékszerésznel, közvetlen a Színházzal szemben, nagy raktár mindennemű ékszerekben, órákban. Tajtékeműekben és látszerési cikkekben — a legolcsóbb árak mellett. **Minden óra javítás egy évi jótállással csak 80 krajczár.**

FÁBIÁN GYÖRGYNÉ mű- és élővirág-üzlete SZATMÁR-NÉMETI, Rákóczi-utca 26-ik szám. Sürgőnyezim: **Fábiáné.** Telefon-szám: 148. Ajánl menyasszonyi, bál és névnap csokrok, mell- és fejdíszek, virágkosarak, jardiniere, ünnepi és gyászkoszorúk, Makart rendezetek és díszítvényeket. — Cserepes virágokat, szobai dísznövényeket, mindenféle művirágokat és templom-díszítéseket, jutányos árban.

Aki jó bort akar inni, az keresse fel a HUNGÁRIÁT. Szives pártfogást kér tisztelettel Weisz Adolf vendéglős.

Csak 3 frt 60 kr. Kazinczy-utca 16. szám alatt 3 kilós posta es. jó kuba-kávé. Megrendelhető utánvétellel bérmentve Néhma kávékereskedőnél Szatmár.

Karácsony alkalmából legolcsóbb beszerzési forrás óra, ékszer, szemüveg és china-ezüst árúban *Szabó Gusztávnál Szatmár, Atilla-utca 1. sz.*

Ügyes gépirónó

kinék e téren hosszabb gyakorlata van, alkalmazást keres.

Czim a kiadóhivatalban.

Színház.

Ujév napján Tóth Ede remekművének, a „Falu rosszának“ előadását láttuk színházunkban. Különösen a közönség, de a színészek érdekében is reméljük, hogy a színházi előadásokra nézve nem fog teljesedni az ujévi babona s a közönség nem lesz kénytelen egész évben folyton hasonló előadásokat szenvedni át. Nem akarunk az egyes szereplőknek játékuk érdem szerinti méltatása kapcsán kivánni boldog új évet, de arra sajnálkozásunk daczára is kénytelenek vagyunk, hogy *Mányai Aranka* koloraturékesével röviden foglalkozzunk, minthogy ez estén először láttuk népszínműben fellépni. A további ilyenfajta kísérletezés megakadályozása végett kijelentjük, hogy a népszínműékesnői sikerek eléréséhez nem elég a bokorugró szoknya, de nehogy gunyosnak lássék a bírálatunk, egészen komolyan konstatáljuk, hogy *Mányai* urhölgy nagyon szépen énekel ugyan el egy pár népdalt, de egy Finom Rózsai, aki pathetikusan deklamál, háttározottan komikus volna még akkor is, ha a kiejtésében nem lenne bizonyos — hogy is mondjuk csak? — idegenszerűség, ami p. o. Szulamithnál nem tünhetik fel, de Finom Rózsinaál annál inkább. Csak maradjon a kisasszony a koloratur szerepkörnél, ahol — ha a közönség nem fokozza nagyon magasra igényeit — közmegelegedésre szerepelhet. Igaz, hogy a direktor bajosan tud majd kibontakozni abból a dilemmából, hogy a népszínműékesnő szerepeket kinék osztassa ki, de végre is az ő hibája, ha az évad kezdetén e szerepkör betöltésénél azt tartotta szem előtt, hogy a népszínműékesnő kitűnő legyen — társalgási szerepkörben.

Csütörtökön „A vígadó — pénteken „A víg özvegy“ került színre. E két darab egymásután való adatása — egyébtől eltekintve — már azért is helyeselhető, mert a referensek ily beosztás mellett hely és időkimelés szempontjából a címek összevonásával irhatják meg tudósításukat.

Szombaton két francia író vigjátékának „Josette kisasszony a feleségem“ nek volt a bemutatója. Ebben a darabban sajátos módon látjuk ölelkezni a poézist a trágársággal, kétségtelen azonban, hogy ha ez a két ölelkező alkatrészt megharagudnék egymásra, az utóbbi könnyen agyonszoríthatná az előbbit, minthogy bizony ugyan csak tulsulyban van, ezért meg kell irnunk erről is, amit az idén már nem egy ujdonságról kénytelenek voltunk megírni, hogy a

bemutatója — már a színházlátogató hölgyközönségre való tekintetből is — bátran elmaradhatott volna, bár a társaszerzők ötletességét bajos lenne tagadni.

Ha különösebb dícsőítésekkel nem adóztatunk is a szereplőknek, azt el kell ismerünk, hogy a főszereplőknek *Andai Terkának* és *Vidor-nak* játékában csak nagyon szigorú bírálat találhatna jelentősebb kifogásolni valót. A közönség tapsait megérdemelték. Kitűnő volt *Tihanyi* s a többiek közül dícséretet érdemelnek *Pataki Vilma* és *Györi*.

Vasárnap délután Dobsa Lajos régi s hatáskeresés módjában bizony már nagyon is ósdinak látszó történeti színműve, V. László került színre. *Verő Jankának*, *Vidor-nak* s különösen *Takács Mariskának* jeles alakításai annál inkább megleptek, mert a délutáni előadásokon eddig naggyobára csak beszéd- és értelmetlenségi gyakorlatot láttunk. Persze sok szereplő most sem látta jónak, hogy felülmelkedjék a rendes délutáni nívón.

Vasárnap este a „Nebántsvirág“-ban a czimszerepet játszó *Komáromi Gizi* igen szép sikert ért el. *Rátkai-ról*, *Tihanyi-ról* és *Bar-náról* szintén elismeréssel emlékezhetünk meg.

„Pázmány-sajtó“ (Püspöki nyomda) Szatmár.

Tüzifa.

Apróra feldarabolt tölgy-törzsek, házhoz szállítva,

fél öle 14 korona;

a Csonkáson átvéve (Szatmár és a Szatmár-hegy között, köves ut mentén) **10 korona.**

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

Szatmár, Deák-tér 7. sz.
Telefon szám 16.

Egy 13—14 éves fiút, kinek egy-két középiskolája van, tanulólul felvesz a Pázmány-sajtó könyvnyomda Szatmár

és szájviz.

Értesítés.

Fogorvosi műtermemet

és lakásomat m. évi november hó 1-én özv. Vajtoné urnő Rákóczy-utcza 24. számú földszintes házába **helyeztem át.**

E ház a „Törvényszék“, a vasuti megállóhely mellett, a központi állami elemi iskola tőszomszédságában van.

Készíték **egyes fogakat, teljes fogsorokat, kaucsuk és arany alapon, kívánatra szájpád nélkül is. Arany fogkoronát, gyökér (csapos) fogat. Arany, porcellán, platin és cément tömést.**

Fog- és gyökérvázás a legujabban feltalált szerekkel **teljesen fájdalom nélkül.** Rendelek d. e. 8-tól, d. u. 5-ig

Albisi BAKOSY DOMOKOS,
orvos-fogorvos.

193.

és szájviz.

Felesége keres

a háztartás vezetése mellett könnyű kézi munkával **20 koronáig hetenként.** Férfiaknak is alkalmas.

Csekély beszerzési költség.

Kérjen prospektust!

SCHÖNDORFER F. Vállalat háziparfejlesztésére Wien, VI., Nollengasse 1/24

Szives tudomásul!

Bátorkodom a nagyérd. hölgyközönség szives figyelmébe ajánlani saját készítésű **finom szörme**

boáimat (collier)

megtéktetés végett. Állandóan raktáron tartok mindennemű finom szörme árukat, muffokat, persianer sapkákat. Elvállalok mindennemű szücs munkákat, átalakításokat, javításokat jutányos árak mellett.

Egyszersmind szives tudomására hozom, hogy az ugynevezett üzlethelyiségben levő **kötszerraktáramra**, melyben nagy választékot tartok, sérvkötő, haskötő, Suspenzó, nadrágtartó, Dianaöv és hozzá való párnákban.

Továbbá gummi áruknak, tejszivók, méhtartók, légpárnák, Irrigátor felszerelések, gummi különlegességek, óvszerek nagy választékban.

Utazó bundák kikölosönöztenek.

Kérve a n. é. közönség b. pártfogását

teljes tisztelettel

GÖRÖMBEY JÁNOS

szücs Szatmár, Deák-tér, Antal D. házában.

Postai megrendeléseket díszkrét eszközlöm.

Üzlet áthelyezés.

Tisztelettel értesitem Szatmár város és vidéke mélyen tisztelt közönségét, hogy

mészáros és hentes üzletemet

folyó évi november hó 1-től Beer Mór ur Kazinczy-utcza házából néhány lépéssel lejjebb, a **szücs és szabó ipartársulat házába**, közvetlen a kir. kath. főgimnázium átellenében

helyeztem át,

hol is kérem továbbra is a n. é. közönség pártfogását. Főtörökvésem mint eddig, ugy ezután is az leend, hogy nagybecsült vevőim bizalmát teljesen kiérdemljem s üzletem eddigi jóhírét fokozottabb mérvben biztosítsam.

Minélfogva bátorkodom felhívni a n. é. közönség szives figyelmét alanti árainra:

Marhahus I-ső rendű	—	1 K 36 f
Marhahus II-od rendű	—	1 K 12 f
Borjuhús	—	— 1 K 52 f
Juh-hús	—	— 0 K 96 f
Sertés-hús	—	— 1 K 36 f
Uj-szalonna	—	— 1 K 44 f
O-szalonna	—	— 1 K 60 f
Paprikás-szalonna	—	— 1 K 80 f
Friss hárj	—	— 1 K 52 f
Friss olvasztott zsír	—	— 1 K 60 f

kilogrammonként.

Szives látogatást kér tisztelettel

Szegedy István

mészáros és hentes.

100.000.000 koro-
nát

szándékozunk Magyarországon készpénzben elhelyezni.

RÓTH BANKHAZ

BUDAPEST.

Központ: VI. ker., M. kir. Operaház palotájában.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbir-
tokra és bérházakra 10—75 éves
törlesztésre 3⁰/₀, 3¹/₂⁰/₀, 4⁰/₀, 4¹/₂⁰/₀-os
kamatra készpénzben.

Jelzálog kölcsönöket II-od és
III-ad helyi betáblázásra 5—15 évre
5⁰/₀-al, esetleg 5¹/₂⁰/₀-al.

Személy és tárcza váltóhitelt
iparosok és kereskedők részére,
valamint minden hitelképes egyén-
nek 2¹/₂—10 évi időtartamra.

Tisztviselői kölcsönöket állami,
törvényhatósági, községi tisztvi-
selőknek és katonatiszteknek fize-
tési előjegyzésre, kezes és élet-
biztosítás nélkül. Ugyanezeknek
nyugdíjra is. Értékpapírokra, vi-
deki **penzintézetek** és vállalatok
részvényeire értékük 95⁰/₀-áig
kölesont nyújtunk a Magyar-Osztrák
Bank kamattába mellett.

Konvertálunk bármely belföldi
penzintézet által nyújtott jelzáló-
gos törlesztéses személy- és váltó-
kölesont. Miudennemű bel- és kül-
földi értékpapírt napi árfolyamon
veszünk és eladunk.

Megbízásokat a budapesti és kül-
földi tőzsdéken lelkiismeretesen
és pontosan teljesítünk, minden-
kor föltétlen eredménnyel.

Pénzügyi szakba vágó **minden rea-
lis ügyletet**, a legnagyobb pénz-
csoportoknál levő összeköttetése-
inknél fogva legelőnyösebben bo-
nyolítjuk le.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek
szakszerű **felvilágosítást.** (Vá-
laszbélyeg mindenkor mellék-
lendő.)

Bankhelyiségeink Budapesten:

**Ó-utca 15. sz. és Lázár-utca
16. sz. alatt vannak.**

367.

Előfizetési felhívás.

Előfizetési felhívás.

VASÁRNAPI UJSÁG

SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ KÉPES HETILAP.

Szerkeszti: HOITSY PÁL.

55. évfolyam. Főmunkatárs: MIKSZÁTH KÁLMÁN.

A Vasárnapi Ujság. A magyar művelt középosztálynak kedvenc családi lapja, újkor kezdte meg 55-ik évfolyamát. Olyan multra és olyan hatásra hivatkozhatik, amely egyenesen páratlan, nemcsak a magyar irodalomban, de a nálunknál kedvezőbb viszonyok között élő nemzetek irodalmában is. E lap mindég azon volt s ma is azon van, hogy csupa oly írók közleményét hozza, akik irodalmunk legmagasabb színvonalán állanak. Munkatársai: a magyar irodalom legjelesebb művelői. Ez évfolyamban a lap **Rákosi Viktornak** egy szenzáció számba menő új regényét és **Fogazzaro** világhírű regényének, a „Piccolo mondo antico“-nak közlését kezdi **Bezerédj István**, a vasvármegyei főispánnak gondos fordításában, kinek irodalmi fellépése nyereség egész irodalmunkra. A Vasárnapi Ujság főmunkatársa, **Mikszáth Kálmán** pedig a lapnak lehetőleg minden számában fog írni valamit, miről ő maga a következőket közli a szerkesztőséggel:

„Szeretnék valami újat kigondolni a „Vasárnapi Ujság“-nak, ha nem is új genret, de legalább új formát. Pusztán a szerelmi történetek, érzékeny novellák nem elégíthetik ki egészen a mi előkelő és sokoldalú közönségünket. Hiszen jó a rózsavíz, de vannak olyan olvasóink is, akik többre becsülnek egy pohár bort. Aztán a nekrológok! Minden nevezetes ember elsratása. Mintha csak meghalásból állana az emberi élet és szerelemből. Hohó! Közül még egy kis adót is fizet az ember, dolga van finánczezel, miniszterrel, vargával, villamos konduktorral, stb. Hagyjuk az örökös esőködést a színes borítéku lapoknak, melyre azok a kedves backfisok utaznak, akik még nem tudják, hogy a szerelem-

hez speiz is kell. Szóval valami olyan rovatot szeretnék kitalálni, amiben a poézis mellett az emberi élet mindennemű változata és szürke prózája is megbeszélhető, de a próza úgy, hogy poézisnek is beválják, a poézis pedig úgy, hogy a kiégett lélek is élvezettel nyelhesse le belőle egy-két kávéskanállal. Ami pedig a napi politikát illeti... hm... zsong valami a fejemben, de ez persze mind csak embrió még. Ilyesmi a toll alatt születik. Hogy milyen legyen, vagy milyen lesz, hú képét nem adhatom. Sokat megteszek a „Vasárnapi Ujság“-nak, de a születendő gyermekemet mégse fotografálhatom le előre. Gépet olyant még ki nem talált Edison.“

A „Vasárnapi Ujság“ **évenként több mint 130 iven**, több mint **ezer képpel**, és **színes műmellékletekkel**, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A „Vasárnapi Ujság“ **előfizetőinek karácsonyra díszes kiállítású ünnepi albumot:**

a „KARÁCSONY“-t

adja ingyen, szépirodalmi közleményekkel, színes képmellékletekkel és számos a szövegbe nyomott képpel illusztrálva. A „Karácsony“-t megküldjük azoknak is, akik újkor után lépnek az előfizetők sorába.

Az 1907. évi „Karácsony“ tartalma a következő:

Szöveg.

Királyok és cigányok. Irta Mikszáth Kálmán.
Gyázipompa. Költemény. Irta Lévy József
Utazgatás. Költemény. Irta Szaboleska Mihály.
Carmen lugubre. Költemény. Irta Lampérth Géza.
A gyűrű. Elbeszélés. Irta Szikra.
Mélységek fölött. Elbeszélés. Irta Fröhlichné Kaffka Margit.
A menyasszonyfutás. Költemény. Irta Zempléni Árpád.
Hajdu-tanyákon. Költemény. Irta Dutka Ákos.
A pánszláv. Elbeszélés. Irta Berezik Árpád.
A lánczos táska. Elbeszélés. Irta Szöllösi Zsigmond.
Mégis csak három a bizonyos. Elbeszélés. Irta Szivós Béla.
A hold. Elbeszélés. Irta Bársony István.
Csillagos ég. Költemény. Irta Sajó Sándor.
En ur. Regény egy kötetben. Irta Salvatore Farina, fordította M. Hrabovszky Julia.
Műmellékleteink.

Képek.

Karácsony. R. Hirsch Nelli festménye. (Czímkép.)
Mikszáth Kálmán „Királyok és cigányok“ című közleményéhez két rajz Homieskó Atanástól.

A „**VILÁGKRÓNIKA**“, — mint a „Vasárnapi Ujság“ melléklapja — hetenkint egy iven, számos képpel illusztrálva jelen meg és az általánosabb érdekű napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkeken kívül rendszeren közöl nagyobb elbeszéléseket, regényeket, utirajzokat, ugyszintén mulattató kisebb közleményeket, stb.

Előfizetési feltételeink: A „Vasárnapi Ujság“ negyedévre 4 K, félévre 8 K, egész évre 16 korona.
A „Vasárnapi Ujság“ a „Világkrónika“-val negyedévre 4 kor. 80 fill.

Az előfizetések a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalába Budapest, Egyetem-u. 6. sz. küldendők.

Mutatványszámokat levelezőlapon kifejezett kívánatra bárkinek készséggel küld a „VASÁRNAPI UJSÁG“ kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 6. szám.

Szikra „A gyűrű“ című elbeszéléséhez két rajz Linek Lajostól.
Fröhlichné Kaffka Margit „Mélységek fölött“ című elbeszéléséhez két rajz Winkler Elemértől.
Zempléni Árpád „A menyasszonyfutás“ című közleményéhez két rajz Pataki Lászlótól.
Dutka Ákos „Hajdutanyákon“ című közleményéhez rajz Kaeziány Ödöntől.
Szöllösi Zsigmond „A lánczos táska“ című elbeszéléséhez három rajz Bír Dezsőtől.
Szivós Béla „Mégis csak három a bizonyos“ című elbeszéléséhez négy rajz Garai Akostól.
Somogyi Kanász. Garay Akostól (Színes kép.)
Bársony István. „A hold“ című elbeszéléséhez két rajz Neogrady Antaltól.
Salvatore Farina „En ur“ című regényéhez 17 rajz.

Színes műmellékleteink.

Madonna. Murillo festménye.
I. Endre megkoronáztatása. Székely Bertalan festménye.
Szent Erzsébet életéből. Liezenmayer Sándor színvázlata.
Női fej. Linek Lajos pasztellje.

Az alábbi elsőrangú cégeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.

Gárdos Ferencz könyvkötő

Szatmár, Kazinczy-utca 6. sz.

Ajánlja ujonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett
KÖNYVKÖTÉSZETÉT

a mélyen tisztelt közönség szives figyelmébe.

KOMÁN JÁNOS

köszörüs-mester
SZATMÁRON

a Központi vámházzal szemben.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy

köszörüs műhelyemet

1907. aug. 1-étől (régii helyéről) az Iskola-köz sarkáról néhány lépéssel beljebb, a püspöki r. k. fiu elemi iskola kerthelyiségébe **helyeztem át**. Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések érvágó, köpülőző gépek, valamint bádagos és szabó ollók köszörülését jutányos árakban vállalom el.

Készítendő munkákért kívánatra házhöz küldök.

A m. t. közönség szives pártfogását kérve,

tisztelettel **KOMÁN JÁNOS**.

Hirdetések felvétetnek

a kiadóhivatalban Szatmár, Iskola-köz.

Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszmák is készülnek.

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Vuja János

-hoz, **SZATMÁR, Deák-tér**, (Keresztes András-féle há-
akí dusan felszerelt **cipő-raktárában** csakis **valódi**
finom bőrből, a már is világhírű hazai gyárakban cipőket és
csizmákat **nagyon is versenyképes árak mellett** hozza
forgalomba és üzletéből **minden olcsóbb rendű készítményt**
a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszö-
bölte, és a kinek áruí csinosság dolgában is párját ritkítja

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megnyilt a karácsonyi és ujévi vásár!

Óriási választék újdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

Kazinczy-u. 10. sz. alatt kaphatók a leggyorszerűbbtől a legizlé-
sesőbb tárgyak, u. m.: játék, díszmű, rövid, nürinbergi, aczél,
tájték, üveg, porcellán és öntvény-áruk, grammophonok,
fonographok, lemezek és hengerek óriási választékban, mélyen
leszállított árak mellett vásárolhatók

BLATNICKY ISTVÁN

SZATMÁR, Kazinczy-utca 10. sz. alatt levő

„SZATMÁRI BAZÁR“-JÁBAN.

MÉRSÉKELTEN SZABOTT ÁRAK!

Automobilok és 3 kerékű triciklik.

Óriási választék francia babákban.

Kocsi tulajdonos urak figyelmébe!

BENYÓ ANDOR kocsigyártó

Szatmár, Kossuth Lajos-utca 12.

(Régi kisváros háza).

Uj kocsikat raktáron tart, ócskákat becserél,
lagozásért és posztóért jótállást vállal.

100.000

lázat tesz tönkre a
szűk cipő. Aki en-
nek ellensége, ön-
maganak meg jó

barátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt

VALEK JÁNOS

czipész
mesternél

Szatmáron, Széchenyi-u. 7. (Bölönyi-ház)

a püspöki palotával szemben.

Mindenkinek

saját érdeke, hogy üveg,
porcellán és lámpa-
.. áru szükségletét ..

Oesztreicher Tóbiás

gyári nagy raktárában szerezze be **SZATMÁRON, Deák-tér 21. sz. a.**, és a nagybányai fióküzletében.

Ajándék aruk:

Tisztelettel tudatom, hogy karácsonyi és ujévi aján-
dékknak dusan felszerelt üveg és porcellán üzletem-
ben az árakat tetemesen leszállítottam. — Helyszüke
miatt csak a következő tárgyak árai szolgáljon tájékozással:

Valódi karlsbadi 6 személyes étkező készlet	K 14.—-től feljebb.
" " 6 " teás "	K 6.— től "
" " 6 " kávé "	K 5.60-tól "
" " 6 " feketés "	K 5.60-tól "
" " " mosdó "	K 8.— től "
" " teás csésze préselt 6 pár	K 1.90-től "
" " kávé " " 6 pár	K 1.90-től "
" " feketés " " 6 pár	K 1.50-től "
Csiszolt kristály üvegből különböző díszítéssel	Liquörös 6 K —.95-től feljebb
Vizes készlet 6 személyre K 1.70-től feljebb	Talpas üvegtál 6 tányérkával K 1.30-tól
Boros " 6 " K 1.30-tól	Csigaszerkezetű díszes függő lámpa 5.80-tól

Kiházasítási berendezések és ajándék dísz tárgyak, dus választékban, kivételes előnyökkel kaphatók. **Villamos csillárok** nagy választékban. Házi telephon, villamos csengő és villanyvilágítási bevezetések, valamint javítá-
sok jutányos árban, pontosan eszközöltetnek. Villamos égő drbjá 60 f. Mindenféle újdonsági villamos égő kapható.

